

August 1886

AFSENDER

Rasmus Christiansen

MODTAGER

Emil Hannover

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Dateringsbegrundelse:

Datering i brev, dag ikke angivet

Afsendersted:

Aarhus

Arkivplacering:

Den Hirschsprungske Samling

DOKUMENTINDHOLD

Rasmus Christiansen fortæller Emil Hannover, at han har været ombord på en middelhavsdamper med destinationen Spanien, men skibet måtte i dok i Antwerpen i tre uger. Christiansen kunne derfor udforske Antwerpen og Bruxelles, hvor han så værker af de nederlandske mestre - ikke mindst Rubens, der "imponerede ved sine vældige Kjødmasser", formentlig for en stor del malet af mesterens elever, forklarer Christiansen med henvisning til Doktor Otto Sperlings breve om et besøg i Rubens atelier. I Ghent har han set brødrene van Eycks altertavle og fremhæver de partier, "som ere ægte", hvor "alt er saa tilforladeligt ædrueligt og sandt". Han synes ikke, sin samtids tyske og flamske kunst overhovedet tåler sammenligning med de gamle mestre. Det bringer ham til at reflektere over nytten - eller rettere det nyttesløse - i at male; over mennesket som mageligt vanedyr, over sin egen middelmådighed og den sisufosopgave, han dagligt stiller sig selv.

TRANSSKRIFTION

Aarhus i August 1886.

Kjære Hannover!

De skal rigtig ha'e Tak for det Brev, som forleden forvildede sig herover til mig. Oprigtig talt havde jeg ikke haabet paa noget saadant fra Deres Side, da jeg jo selv havde været saa efterladende med Hensyn til det Løfte, jeg gav Dem ved Deres Afrejse, og jeg venter mig aldrig mere af andre end jeg selv præsterer paa dette Omraade — saa bliver jeg i hvert Fald ikke skuffet. Den egentlige Grund til at Brevet til Dem oprindelig blev udsat var, at jeg selv kom ud at rejse, jeg ved ikke om De allerede har hørt noget om det. Jeg fik Tilbud fra en Kaptain Caroc paa et af det forenede Dampskibsselskabs Middelhavsdampere om at gjøre en Tour med ham. Jeg skulde have fri Rejse og kun betale lidt Kostpenge. Rejsen gjaldt hverken mer eller mindre end Spanien eller muligvis italienske Havne og paa Vejen skulde vi anløbe Antwerpen. Jeg greb naturligvis Lejligheden med begge Hænder, gjorde mig i Hast færdig og besluttede saa at vente med at skrive til Dem indtil

jeg kom til Antwerpen, da vi jo saa var saame-

[2]

get nærmere ved hinanden. Desværre laa der i sidstnævnte Havn Contraordre til Kaptain Caroc. Han skulde afgive sin Last til en anden forenet Dampers og efter Losningen selv gaa i Dok for at male og reparere. Saa gik jo Spaniefarten i Lyset den Gang; men saa havde jeg den Fordel at vi bleve liggende en 3 Ugers Tid i Antwerpen og jeg fik rig Lejlighed til at afsøge denne By og gjøre forskjellige Udflugter, blandt andre til Bryssel og Gent, hvilket jeg havde overmaade megen Fornøjelse af. I Bryssels og Antwerpen findes meget interessante Gallerier, hvor Flamlænderne og Gammeltyskerne ere ypperlig repræsenterede, og hvor jeg havde Lejlighed til at forny mit Bekjendskab med mine Yndlingsmestre Holbein, Rembrandt, van der Meer, Jan van Eyck og flere. Der var interessante Frants Hals'er og Rubens imponerede naturligvis overalt ved sine vældige Kjødmasser, som vist for en stor Del er malet af Elever, i hvert Fald giver Beretningen i Doktor Otto Sperlings Breve om Besøget i Rubens Atelier i Antwerpen, Grund til en saadan

[3]

Formodning, hvor han fortæller om en stor "Hal", hvor en mængde unge Herrer sad og malede paa store Lærreder hvorpaa Mesteren i Forvejen havde tegnet med Kul, og som han saa siden lagde sidste Haand paa "udgav dem for sine egne og erhværvede sig dermed stor Rigdom og Anseelse." I Gent havde jeg en stor Nydelse i at betragte Brødrene Jan og Hubert van Eyck's Altertavle, det vil sige de Partier deraf, som ere ægte, og som Lange i sin Tid holdt Foredrag om paa Akademiet. Her er ingen Spræl eller

slaaen om sig med Farvemasser eller tekniske Kunstgreb; men alt er saa tilforladeligt ædrueligt og sandt, saa man tydelig mærker den beundrende Ærefrygt for Naturen ligesom de fine Forgrundsplanter, Skindet i Peltsene[sic] og til den ypperlige detaillerede Gjengivelse af Figurernes Hoveder hver for sig. Alt i alt havde jeg meget Udbytte af Touren og vilde ikke have undværet den for meget. — Naa saa Salonen imponerede Dem ikke. Aa nej, jeg har ogsaa paa Fornemmelsen ved at følge Katalogerne, at Franskmænd[ne] ere stærkt paa Retour; men det vil dog forhaabentlig vare noget inden de synke saa dybt som de moderne Flamlændere og Tyskere. Der var græsselige

[4]

Ti[n]g af den Slags baade i Bryssel og Antwerpen. Hvor kan dog Kunsten vanslægte med saadanne Forbilleder som de Mennesker har at ty til næst efter Naturen. Hvor er det muligt at Folk kan taale saadanne Ting som Størsteparten af hvad jeg saa paa min Rejse af moderne Kunst ved Siden af de gamle Mestre? Paa den anden Side, naar man sammenholder hvad de gamle Malermestre har frembragt, hvad skal man saa med mere Maleri — de have jo gjort alt. Det er dette store til hvad Nytte, der ofte pincer mig, paa samme Tid som jeg dog aser og slider for at bringe det ene Misfoster til Verden efter det andet — det er meningsløst, men man kan nu en Gang ikke andet, Mennesket er et mageløst Vanedyr: Gid jeg havde Mod til at ødelægge mine Billeder naar de ere et halvt Aar gamle, og gid jeg havde Evne — og Raad til at lade være at male. Men det har jeg ikke. Jeg vil blive ved Aar efter Aar at lave den ene Middelmaadighed efter den anden[,] haabende at for hver Gang jeg begynder paa

et nyt Lærred at jeg nu endelig denne Gang
skal gjøre noget ordentligt og troende dette
hver Gang indtil man har set Fiascoen
paa Udstillingen[,] for saa at begynde forfra
dette Sisyfus-Arbejde (var det ikke saadan han hed,
ham Manden med Stenen, som han ikke kun[ne] faa op?) som
[fortsat i venstre margen:]
der er saare ringe Udsigt til at blive Herre over.
Venlig Hilsen og Lykke paa Rejsen fra Deres
R. Christiansen